

INSTRUKS FOR SEILFLYGING I FAREOMRÅDER I OSLO AOR OG BODØ AOR

1. Gyldighetsområde

Denne veiledning gjelder høydeflyging med seilfly i kontrollert luftrom, innenfor fareområder som omfattes av «Avtale for bruk av fareområder for luftsport i Oslo og Bodø AOR» (dato 06.03.14) mellom Oslo ATCC, Bodø ATCC og NLF.

Bruken av fareområdene inkluderer også en koordinering mot Luftforsvaret etter «Koordineringsavtale mellom forsvaret og Norges Luftsportforbund for bruk av permanente fareområder for seilfly» (dato 26.02.14) med J3Luft.

Denne instruksjonen gjelder kun for følgende fareområder:
OPPDAL, BJORLI, LESJA, DOVRE, VAAGAA, GLITTERTIND, GALLDHOPIGGEN, RINGEBU OG RONDANE

Målgruppen er seilflygere og ansvarlig personell for arrangementer som benytter de aktuelle fareområder i kontrollert luftrom.

Merk: Denne instruksjonen omfatter ikke luftsportsområder i Oslo og Farris TMA. For disse gjelder egen avtale.

2. Prosedyre for aktivering og deaktivering av fareområder

A. Ved arrangement:

- For arrangementer og stevner av nasjonal/internasjonalt karakter skal bruk av fareområde koordineres med forsvaret i koordineringsmøte, normalt desember året før.
  - S/NLF forestår koordineringen og deltar i koordineringsmøte.
  - Klubber må innen 1. november ha meldt inn sitt behov til S/NLF.
- Bruk av fareområdene kunngjøres via NOTAM senest 14 dager før arrangementer.
  - S/NLF sender NOTAM-søknad
  - Klubbene må oppnevne ansvarlig person for arrangementet og meddele dette til S/NLF senest 3. uker før arrangementet.
- Et fareområde aktiviseres for en dag eller et definert tidsrom innenfor dagen av gangen, etter avtale mellom bakkesjef og Oslo/Bodø ATCC, før dagens flyging begynner.
- Ved aktivisering kontakter bakkestasjon Oslo/Bodø ATCC og oppgir:
  - Hvilken bakkestasjon som ringer.
  - Be om ønskede fareområder for aktivering aktuell dag.
  - Avtale øvre høydebegrensning i FL (begrenses til nødvendig høyde for dagen).
  - Avtale tidspunkt for aktiveringsperiode fra/til (lokal tid).
  - Oppgi telefonnummer til bakkestasjon og backup telefonnummer.
- J3Luft kontaktes av bakkestasjonen før oppstart og informeres om aktivitet i fareområdene som avtalt med ATCC. Oppgi følgende opplysninger:
  - Navn på bakkestasjon og ansvarlig kontaktperson som ringer
  - Navn på aktiverte fareområder aktuell dag
  - Høydebegrensninger avtalt i hvert enkelt fareområde
  - Tidspunkt for aktiveringsperiode fra/til (lokal tid)

- Telefonnummer til bakkestasjon og backup telefonnummer.
- Bakkestasjonen skal ha et angitt telefonnummer, hvor bakkesjef alltid er tilgjengelig for ATCC og J3Luft, så lenge området er aktivisert. Et back-up telefonnummer skal også oppgis og kunne nå tilgjengelig personell.
- Ved ønske om forlengelse av avtalt åpningstid i området, skal aktuell ATCC enhet kontaktes i god tid før opprinnelig avtalt sluttidspunkt. J3Luft skal også orienteres om nytt tidspunkt.
- Ved opphør av aktiviteten skal områder deaktiveres ved telefonisk henvendelse fra bakkestasjon til aktuell ATCC enhet. J3Luft skal også orienteres
- Det skal etableres et sett med administrative og lokale prosedyrer for hver bakkestasjon som benytter fareområdene (for eksempel *Vågå Wave Camp – Local rules and procedures*). Piloter som skal fly i aktiviserte fareområdene skal ha lest, forstått og signert for gjeldende prosedyreverk.

B. Ved weekendaktivitet (Gjelder kun for OPPDAL og DOVRE i 2014)

- Fareområdene kan i perioden mars-april og september-november aktiviseres fra fredag kl 16:00 til søndag kl 24:00.
- Før ATCC kontaktes skal J3Luft kontaktes for avklaring og koordinering av konfliktende aktivitet i samme område.
- Bakkestasjon kontakter så ATCC for avtale (se punkt A).
- Bakkestasjonen informerer så J3Luft om avtalen med ATCC (se punkt A).
- Deaktivering og opphør av aktivitet skal avklares med ATCC og J3Luft (se punkt A).

C. Ved enkeltflygninger

- For enkeltflygninger kan fareområde aktiviseres via radio fra Oslo/Bodø ATCC
- Ved enkeltflygninger deaktiveres området idet flyet forlater området, via radio til Oslo/Bodø ATCC

3. Bakkesjefens ansvar

- Bakkesjef er ansvarlig for å aktivere og deaktivere fareområdene ved telefonisk kontakt til Oslo/Bodø ATCC samt opprette kontakt med J3Luft.
- Bakkestasjonens telefon og flyradio skal til enhver tid være bemannet og på bakken, når fareområdet er åpnet og/eller i bruk fra aktuelt startsted.
- Radiofrekvens for aktiv bakkestasjon skal benyttes av luftfartøy i det aktuelle området
- Bakkestasjonen skal være kontinuerlig bemannet av ansvarlig bakkesjef, som skal ha kontinuerlig lyttevakt på frekvensen som benyttes i fareområdet
- Bakkesjef skal til en hver tid ha oversikt over egen aktivitet/fly (antall og registrering) i fareområdet.
- Ved behov/spesielle situasjoner, hvor en ATCC enhet anmoder om å få et fareområde tilgjengelig til annen trafikk enn luftsport, skal bakkesjef straks forsøke å dirigere all luftsportsaktivitet ned og ut av området og rapportere tilbake til relevant ATCC enhet så snart som han har fått bekreftet at alle brukerne har forlatt området. Er ikke annet oppgitt skal dette skje i løpet av 10 min.

4. Fartøysjefens ansvar

- Fartøysjefer som flyr i fareområdene skal ha kunnskap om de operative krav og begrensinger som gjelder for seilflyging i fareområdene (se også pkt 1) og bestemmelser for høydeflyging med seilfly generelt (SHB 690).
- Fartøysjefen skal ikke fly inn i et aktivert fareområde før toveis samband med bakkestasjon er opprettet, eller etter separat klarering ved enkeltflygning gitt av ATCC.

- Ved flyging i fareområdene skal piloten manøvrere luftfartøyet slik at han unngår å fly inn i buffersone som ligger 2 km på innsiden av grensen til fareområdet.
- Så lenge luftfartøyet flyr i et aktivert fareområde skal fartøysjefen ha kontinuerlig lyttevakt på frekvensen til bakkestasjonen samt ha aktivert transponder med kode 7100 hvis ikke annen kode er spesifisert av ATCC.
- Ved radiosvikt skal fartøysjefen forlate fareområdet ved hurtig nedstigning og gjøre det som er mulig for snarest mulig å oppnå kontakt med bakkesjef.
- Når fartøysjefen forlater et fareområde skal dette meldes via radio til lokal bakkestasjon, eller direkte til ATCC enheten ved enkeltflygninger.

5. Krav til luftfartøy

- Ved flyging i fareområdene skal seilfly ha transponder og aktivere kode 7100 om ikke annet er spesifisert fra ATCC.
- Alle flygninger i kontrollert luftrom skal dokumenteres med GPS tracklogger for å kunne dokumentere at flyging er gjennomført innenfor tildelt luftrom og i.h.h.t bestemmelsene for bruk av dette.
  - Trackloggen må kunne eksporteres, lagres og åpnes i SeeYou eller tilsvarende program
  - Loggerintervallet 10s eller lavere skal benyttes.
  - Alle loggefiler skal innleveres til ansvarlig arrangør samme dag.
  - Ved enkeltflygninger skal loggerfil lagres av piloten slik at den kan fremlegges på forespørsel.
- Alle seilfly som flyr i fareområdene skal ha minst 2 stk. GPS mottakere
  - Begge skal kunne vise flyets posisjon i forhold til flyplass/bakkestasjon.
  - Minst en GPS skal kunne vise flyets posisjon i forhold til fareområdets begrensninger (moving map).
  - Minst en av GPS mottakerne skal ha backup strømforsyning.
- Disse kravene kommer i tillegg til forskriftskrav for instrumentering for visuell flyging med seilfly.

6. Luftromskrenkelser

- Ved brudd på klareringer, eller dersom et seilfly flyr ut av det angjeldende fareområde, skal relevant ATCC enhet og bakkesjef informeres så snart som mulig.
- Luftromskrenkelsen skal av fartøysjefen rapporteres til luftfartsmyndighetene (NF2007), og kopi av rapport skal leveres til ansvarlig arrangør/bakkesjef for organisert aktivitet.
- GPS loggefil for angjeldende flyging skal overleveres til bakkesjef/ arrangementsansvarlig.
- Ved krenkelse av buffersonen skal piloten gis en advarsel fra arrangør. Påfølgende og gjentatte krenkelser av buffersonen skal medføre rapportering til S/NLF og i grove tilfeller utestengelse fra arrangement.

7. AKTUELLE TELEFONNUMMER

Kontrollsentralen:

For områdene: Rondane, Vaagaa, Ringebu, Glittertind og Galdhopiggen

Oslo ATCC Supervisor 31 26 04 00

For områdene: Oppdal, Dovre, Lesja og Bjorli

Bodø ATCC Supervisor 75 54 29 00

Forsvaret:

Primær:	J3Luft	75 53 69 30
Sekundær:	J3Luft	75 53 69 00

NLF:

Fagsjef Seilflyseksjonen:	Steinar Øksenholt	99 57 75 98
Bakkestasjon:	NTNU	
Bakkestasjon:	DFK	48 17 51 95
Bakkestasjon:	S/NLF (Starmoen)	95 90 58 87